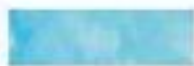

Toekomstbestendige Hoogbegaafdheid Voorzieningen

Behoud van toekomstbestendige Hoogbegaafdheid (HB)-voorzieningen in de regio

ELEVANTIO

Ontdek je eigen wijsheid

Behoud van toekomstbestendige Hoogbegaafdheid (HB)-voorzieningen in de regio

Doel en positionering van dit document

Dit document beschrijft op basis van het regionale excellentiebeleid de inrichting en werkwijze van de HB-voorzieningen. Het betreft een uitvoerend en richtinggevend stuk voor de voorzieningen zelf en vormt een concretisering van het bestuurlijk vastgestelde excellentiebeleid voor meer en hoogbegaafdheid binnen Zeeuws-Vlaanderen.

Het document richt zich nadrukkelijk op de onderwijspraktijk binnen de voorzieningen en beschrijft hoe leerlingen op maat ondersteund worden binnen deze onderwijsomgeving.

Visie op hoogbegaafdheid binnen Zeeuws-Vlaanderen

In het Ondersteuningsplan wordt uitgegaan van de overtuiging “Iedereen hoort erbij”, ook wanneer leerlingen (tijdelijk) een intensiever of specialistischer aanbod nodig hebben. De HB-voorzieningen zijn geen losstaande of geïsoleerde onderwijsplekken, maar maken onderdeel uit van een doorlopende en flexibele onderwijsroute binnen en tussen scholen.

Hoogbegaafdheid wordt benaderd als een dynamisch ontwikkelingskenmerk. De ondersteuningsbehoefte van leerlingen kan in de tijd veranderen. Dit vraagt om onderwijs dat:

- Ontwikkelingsgericht en doelbewust is;
- Uitgaat van verschillen in tempo, aanpak en leerroute;
- Ruimte biedt voor zowel cognitieve, sociaalemotionele als persoonlijke ontwikkeling;
- Structureel inzet op het ontmoeten van ontwikkelingsgelijken (peers).

Inrichting van de HB-voorzieningen in de regio

Binnen de regio wordt op twee locaties, de Steiger in Terneuzen en de Wereldboom in Hulst, gespecialiseerd onderwijs aangeboden aan hoogbegaafde (HB) leerlingen. Deze voorzieningen voorzien in specifieke onderwijsbehoeften, zoals een passend tempo en aanbod, aangepast pedagogisch- didactisch handelen en het ontmoeten van ontwikkelingsgelijken (peers). Naast dit onderwijs in de HB-voorzieningen wordt er op deze voorzieningen en op een locatie in Oostburg één dag per week deeltijd HB-onderwijs aangeboden.

De huidige situatie laat zien dat het aantal leerlingen dat naar de HB-voorziening komt dalend is en de uitvoerbaarheid in de huidige organisatie onder druk staat. De centrale vraag is hoe deze voorzieningen toekomstbestendig kunnen worden ingericht, zodat HB-leerlingen passend onderwijs ontvangen

Organisatie voor de komende periode:

Onderstaande opzet biedt de mogelijkheid om flexibel te bewegen in lijn met de behoeften van de betreffende leerlingen.

- De HB-voorzieningen blijven beschikbaar als specialistische voorziening voor leerlingen die (tijdelijk of structureel) meer nodig hebben.
- Binnen de HB-voorzieningen wordt er gewerkt met een specialistische unit of groep waar leerlingen kunnen deelnemen wanneer het onderwijs niet meer passend is. In de

toeleiding naar de voorziening gaan we uit van het stappenplan excellentiebeleid Zeeuws-Vlaanderen Escalda en Elevantio. Bij de start op de voorzieningen wordt per leerling zorgvuldig en op maat bepaald welke vorm van deelname passend is. In deze fase wordt het onderwijs verder afgestemd op de ontwikkeling van de leerling. Deelname aan de specialistische unit of groep is flexibel en wordt ingezet wanneer dit bijdraagt aan de onderwijsbehoeften; deelname aan activiteiten binnen de voorziening is op maat.

- Op beide voorzieningen is het mogelijk om deeltijd deel te nemen aan lessen binnen de HB-voorziening. Kinderen van andere scholen komen één dag in de week naar de voorziening toe. In het belang van het ontmoeten van gelijkgestemde (peers) zullen tijdens het deeltijdmoment deze leerlingen in de gespecialiseerde groep of unit zitten.
- Leerlingen die in andere units of groepen binnen de voorziening zitten, kunnen gebruik maken van onderdelen van het gespecialiseerde aanbod (bijv. lessen, projecten, expertise, begeleiding). Dat gebeurt in afstemming met de directbetrokkenen.

Organisatie van de voorzieningen

De HB-voorzieningen functioneren als gespecialiseerde setting, waarbij gezamenlijk verantwoordelijkheid wordt gedragen voor een passend aanbod. Dit vraagt van de voorzieningen dat zij zich niet alleen organisatorisch aanpassen, maar zich ook ontwikkelen tot een setting waarin hoogbegaafde leerlingen zich cognitief, sociaal en persoonlijk kunnen blijven ontwikkelen.

Binnen de voorziening borgt het aanbod in de units of groepen in combinatie met de specialistische unit of groep een doorlopend curriculum wat als geheel bijdraagt in een ononderbroken ontwikkelingslijn van alle leerlingen.

Concreet betekent dit dat van de units of groepen wordt verwacht dat zij:

Ontwikkeling centraal stellen in het onderwijsaanbod

De voorzieningen richten hun onderwijs zo in dat verschillen in ontwikkeling uitgangspunt zijn.

Dit vraagt:

- Ruimte voor verschillen in leertempo en leeraanbod.
- Aandacht voor zowel cognitieve groei als sociaalemotionele en persoonlijke ontwikkeling.

Bijdragen aan een doorgaande ontwikkelingslijn

De ontwikkeling van HB-leerlingen wordt gezien als een gezamenlijk proces van de gehele voorziening. Dit vraagt:

- Afstemming van de ontwikkeldoelen van de leerlingen
- Zicht op groei, stagnatie of versnelling in de ontwikkeling van de leerling
- Afstemming over leerstrategieën en leerhouding.

- Voor leerlingen met gecombineerde ondersteuningsvragen (dubbel bijzonder) wordt maatwerk geleverd. Waar nodig wordt hierbij samenwerking gezocht met het speciaal onderwijs (SO), om expertise te bundelen en een passend aanbod te realiseren.

Specialistische expertise én organisatorische continuïteit

De kwetsbaarheid in leerlingaantallen en vervangbaarheid maakt het noodzakelijk om expertise duurzaam te organiseren:

- HB-specialisten beschikken over diepgaande kennis van cognitieve, sociaalemotionele en didactische ontwikkeling van de HB-leerlingen
- Expertise is niet persoonsafhankelijk, maar geborgd in teams en structuren.
- De gespecialiseerde unit of groep fungeert als kennisbron voor de hele voorziening.
- Leren gezamenlijk door observatie, co-teaching en reflectie;

Duurzaam behoud van de HB- voorzieningen in de regio.

Zoals hierboven beschreven, vragen toekomstbestendige HB-voorzieningen om samenhangende keuzes in organisatie, onderwijs, samenwerking en professionalisering. Het vraagt om sterke verbindingen tussen de verschillende groepen of nits om duurzame borging van expertise en om een gedeelde verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hoogbegaafde leerlingen binnen de voorzieningen.

Hieronder wordt daarom uitgewerkt wat er nodig is om deze toekomstbestendige HB-voorziening te behouden.

Organisatie van de HB-unit of groep

De HB-unit of groep is ingericht als een specialistische onderwijssetting binnen de voorziening voor hoogbegaafde leerlingen voor wie het reguliere onderwijs (tijdelijk of structureel) onvoldoende passend is.

Leerlingen kunnen instromen in de voorzieningen wanneer de onderwijsbehoeften vragen om een intensiever, gespecialiseerd aanbod rondom hoogbegaafdheid. Bij de instroom van een leerling wordt vanuit een ontwikkelingsgerichte benadering vastgesteld welke route binnen de voorziening het best aansluit bij de onderwijsbehoeften. Afhankelijk daarvan neemt de leerling in wisselende mate deel aan de gespecialiseerde unit of groep en volgt hij of zij, waar passend, onderwijs in andere units of groepen binnen de voorziening.

Deze startfase is gericht op het zorgvuldig in kaart brengen van cognitieve, sociaal-emotionele en didactische onderwijsbehoeften, evenals het herstel van motivatie, welbevinden en leerhouding waar nodig.

Het onderwijs binnen de gespecialiseerde –unit of groep kenmerkt zich door:

- Een hoog cognitief niveau, passend tempo en compacten en verrijken van de leerstof;
- Inzet van ontwikkelingsversnellers en verdiepend, onderzoekend leren;
- Expliciete aandacht voor executieve functies, metacognitie en eigenaarschap;
- Onderwijs in kleinere groepen, met ruimte voor individuele leerroutes;

- Het structureel ontmoeten van ontwikkelingsgelijken (Peers).
- Gerichte ondersteuning op sociaal-emotioneel executief functioneren, waarbij waar nodig samenwerking met het speciaal onderwijs wordt ingezet.

Organisatie van het deeltijd HB-aanbod

Op beide locaties binnen de HB-voorzieningen wordt een structureel deeltijd HB-aanbod georganiseerd. Daarnaast is er in Oostburg een deeltijdvoorziening voor hoogbegaafde leerlingen. Dit deeltijdarrangement is bedoeld voor hoogbegaafde leerlingen uit de regio die het merendeel van de week onderwijs volgen in hun eigen reguliere klas, maar behoefte hebben aan aanvullende verdieping, uitdaging en ontmoeting met Peers.

Het deeltijd HB-aanbod vindt plaats één vaste dag per week. Op deze dag nemen leerlingen deel aan lessen binnen de gespecialiseerde voorziening en maken zij deel uit van de gespecialiseerde unit of groep. Door het deeltijdonderwijs binnen de unit of groep te organiseren, wordt bewust ingezet op het opbouwen van een leer- en ontwikkelgemeenschap van ontwikkelingsgelijken, wat bijdraagt aan herkenning, motivatie en sociaal- emotioneel welbevinden.

Het programma van het deeltijdmoment sluit inhoudelijk aan bij het onderwijs in de voorziening en richt zich op:

- Verdiepend en verrijkend aanbod buiten het reguliere curriculum;
- Projectmatig en onderzoekend leren;
- Ontwikkeling van denkvaardigheden en creativiteit;
- Reflectie op leren en persoonlijke leerdoelen.

Er vindt afstemming plaats tussen de HB-specialisten en de leerkrachten van de reguliere school is essentieel, zodat het deeltijd HB-aanbod aanvullend en versterkend is aan het onderwijs in de thuishklas.

Tot slot

Met deze inrichting blijven de HB-voorzieningen duurzaam behouden als specialistisch en flexibel aanbod voor hoogbegaafde leerlingen in de regio met blijvende mogelijkheid voor voltijds aanbod in een aparte groep of unit. De organisatie beweegt mee met de ontwikkeling en omvang van de doelgroep: wanneer het aantal leerlingen toeneemt, wordt de benodigde capaciteit evenredig uitgebreid. De specifieke organisatorische en personele keuzes worden jaarlijks uitgewerkt en geborgd in het formatieplan van de school.